



# CRNOGORSKI – SRPSKI, BOSANSKI, HRVATSKI JEZIK I KNJIŽEVNOST

EKSTERNA PROVJERA ZNANJA UČENIKA  
NA KRAJU III CIKLUSA OSNOVNE ŠKOLE

MAJ, ŠKOLSKE 2014/2015. GODINE

## UPUTSTVO

Vrijeme rješavanja testa je **70 minuta**.

Ne okreći stranice i ne rješavaj zadatke dok to ne dozvoli dežurni nastavnik.

Test **MORA** biti napisan hemijskom olovkom/nalivperom.  
Možeš da pišeš ćirilicom ili latinicom. Piši čitko pisanim slovima.  
Ako pišeš štampanim slovima, istakni veliko slovo. Poštuj gramatička i pravopisna pravila.  
Ako misliš da si pogrešno rješavao/rješavala zadatak, prekriži i rješavaj ponovo.

**Ne smiješ koristiti korektor.**

Zadatke ne moraš rješavati redom kojim su navedeni u testu.  
Ukoliko završiš ranije, provjeri svoja rješenja.

Zadatak će se bodovati s nula (0) bodova:

- ako je netačan
- ako je nečitko i nejasno napisan odgovor
- ako je napisan grafitnom olovkom
- ako je napisan ili zaokružen i tačan i netačan odgovor

**SREĆNO!**

**ŠIFRA UČENIKA**

REPRODUCTION OF THE ORIGINAL DOCUMENT. ALL RIGHTS RESERVED. NO PART OF THIS DOCUMENT MAY BE REPRODUCED OR TRANSMITTED IN ANY FORM OR BY ANY MEANS, ELECTRONIC OR MECHANICAL, INCLUDING PHOTOCOPYING, RECORDING, OR BY ANY INFORMATION STORAGE AND RETRIEVAL SYSTEM, WITHOUT PERMISSION IN WRITING FROM THE COPYRIGHT OWNER.

**PRAZNA STRANA**

**Pogledaj pažljivo sljedeći tekst i uradi zadatke 1 i 2.**

**Struktura stanovništva prema polu po opštinama – broj i struktura prema popisu 2011.**  
(izvor: MONSTAT – Zavod za statistiku)

	STANOVNIŠTVO			STRUKTURA PREMA POLU %	
	ukupno	muško	žensko	muško	žensko
<b>CRNAGORA/MONTENEGRO</b>	620029	306236	313793	49.39	50.61
<b>Andrijevica</b>	5071	2614	2457	51.55	48.45
<b>Bar</b>	42048	20670	21378	49.16	50.84
<b>Berane</b>	33970	17087	16883	50.30	49.70
<b>Bijelo Polje</b>	46051	23204	22847	50.39	49.61
<b>Budva</b>	19218	9224	9994	48.00	52.00
<b>Cetinje</b>	16657	8031	8626	48.21	51.79
<b>Danilovgrad</b>	18472	9704	8768	52.53	47.47
<b>Herceg Novi</b>	30864	14990	15874	48.57	51.43
<b>Kolašin</b>	8380	4229	4151	50.47	49.53
<b>Kotor</b>	22601	10837	11764	47.95	52.05
<b>Mojkovac</b>	8622	4352	4270	50.48	49.52
<b>Nikšić</b>	72443	35751	36692	49.35	50.65
<b>Plav</b>	13108	6664	6444	50.84	49.16
<b>Pljevlja</b>	30786	15138	15648	49.17	50.83
<b>Plužine</b>	3246	1666	1580	51.32	48.68
<b>Podgorica</b>	185937	90614	95323	48.73	51.27
<b>Rožaje</b>	22964	11776	11188	51.28	48.72
<b>Šavnik</b>	2070	1071	991	51.74	48.26
<b>Tivat</b>	14031	6903	7128	49.20	50.80
<b>Ulcinj</b>	19921	9938	9983	49.89	50.11
<b>Žabljak</b>	3569	1773	1796	49.68	50.32

- 1.** Navedi instituciju (ustanovu) koja se bavi prikupljanjem i sređivanjem statističkih podataka.

1 bod

**2. Koje dvije opštine u našoj zemlji imaju najmanji i najveći broj žena?**

1. Plužine i Nikšić
2. Plužine i Podgorica
3. Šavnik i Podgorica
4. Andrijevića i Bijelo Polje

*Zaokruži broj ispred tačnog odgovora.*

1 bod

**Sljedeća tabela pokazuje koliko crnogorsko društvo koristi internet kao medij. Pogledaj i uradi 3. zadatak.**

**PRISTUP INTERNETU KOD KUĆE**

Tip naselja	sjever	centar	jug	Podgorica	Crna Gora
Gradsko	52,0%	67,3%	63,7%	65,9%	63,1%
Ostalo	28,8%	60,0%	51,3%	41,7%	41,5%
Ukupno	39,5%	65,4%	58,8%	62,4%	55,8%

**3. A) Koja regija u našoj zemlji ima najbolje mogućnosti za korišćenje interneta:**

1. Podgorica
2. Južna regija
3. Sjeverna regija
4. Centralna regija

*Zaokruži broj ispred tačnog odgovora.*

**B) Koliki je prosječni procenat crnogorskih domaćinstava koji imaju pristup internetu kod kuće?**

---

**C) Koja regija se nalazi ispod tog prosjeka?**

---

3 boda

**4. Napiši pravilno složene glagole dodavanjem odgovarajućeg prefiksa:**

raz – ljutiti \_\_\_\_\_

od – dijeliti \_\_\_\_\_

raz – širiti \_\_\_\_\_

pod – pisati \_\_\_\_\_

2 boda

**5. Tvoji drugovi i drugarice iz odjeljenja organizuju proslavu u čast završetka osnovne škole. Riješili su da pozovu drugove iz drugih odjeljenja (ili iz drugih škola). Napiši pozivnicu u ime svog odjeljenja.**

---

---

---

---

---

3 boda

**Pročitaj sljedeću pjesmu i odgovori na pitanja 6, 7, 8, 9 i 10.**

JESENJE VEČE

Olovne i teške snove snivaju  
Oblaci nad tamnim gorskim stranama;  
Monotone sjene rijekom plivaju,  
Žutom rijekom među golim granama.

Iza mokrih njiva magle skrivaju  
Kućice i toranj; sunce u ranama  
Mre i motri, kako mrke bivaju  
Vrbe crneći se crnim vranama.

Sve je mračno, hladno; u prvom sutonu  
Tek se slute ceste, dok ne utonu  
U daljine slijepe ljudskih nemira.

Samo gordi jablan lisjem suhijem  
Šapće o životu mrakom gluhijem,  
Kao da je samac usred svemira.

*Antun Gustav Matoš*

**6.** Među sljedećim odrednicama zaokruži one koje se odnose na ovu pjesmu:

1. lirska
2. balada
3. opisna
4. sonet
5. pjesma u prozi
6. epska

*Zaokruži broj ispred tačnog odgovora.*

1 bod	
-------	--

**7.** *Iza mokrih njiva magle skrivaju  
Kućice i toranj; sunce u ranama  
Mre i motri, kako mrke bivaju  
Vrbe crneći se crnim vranama.*

Na sljedećim linijama prepisi stihove u kojima prepoznaješ stilske figure:

asonancu i aliteraciju \_\_\_\_\_

personifikaciju \_\_\_\_\_

2 boda	
--------	--

**8.** *Tuga, radost, smrt, razočaranje, ljubav, prkos, nestajanje, tama, žalost, oduševljenje.*

Iz navedenog skupa izdvoj riječi koje se odnose na osjećanja i motive u Matoševoj pjesmi.

1 bod	
-------	--

**9.** Uz sljedeće konstatacije zaokruži tačne odgovore.

I i II strofa u navedenoj pjesmi su: katreni / distisi / terceti

III i IV strofa u navedenoj pjesmi su: distisi / katreni / terceti

Rima u I i II strofi je: ukrštena / parna / obgrljena

3 boda	
--------	--

**10.** Protumači posljednju strofu u pjesmi, ili zaključi kakvu poruku unosi motiv gordog jablana na kraju pjesme.

1 bod	
-------	--

**Pročitaj sljedeći tekst i uradi zadatke 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17 i 18.**

**DJEČAK I ZMIJA**

*Gotthold Ephraim LESSING*

Igrao se dječak pitomom zmijom.

„Draga moja”, reče joj, „ne bih bio s tobom tako blizak, da ti otrov nije izvađen. Vi ste zmije zla, nezahvalna bića! Čitao sam o sirotom seljaku, koji se sažalio polusmrzloj zmiji, možda nekoj tvojoj prarodakinji, što je ležala pod živicom, pa ju je stavio u njedra, kako bi je zagrijao. Tek što se nezahvalnici vratila snaga, ugrize ona svog dobročinitelja i dobri, samilosni čovjek umre.”

Na to će zmija: „Čudi me kako su vaši pripovjedači pristrasni! Naši o tom događaju pripovijedaju sasvim drukčije. Tvoj je ljubazni čovjek vjerovao, da se zmija, a bila je to jedna od prekrasno išaranih, doista smrzla, te je uzme kako bi joj kod kuće ogulio njezinu lijepu kožu. Zar je to način?”

„Bolje ti je da šutiš”, odvrati dječak. „Nezahvalnici lako pronalaze isprike!”

Dječakov otac slušao razgovor, pa se umiješao.

„Dogodi li se da opet čuješ o velikoj nezahvalnosti, razmotri sve pojedinosti prije nego dopustiš da se neko ovako bezočno ocrni. Pravi dobročinitelji rijetko zaduže nezahvalnike, časnim se to ljudima, nadam se, ne dogodi nikad. Dobročinitelji pak niskih, sebičnih nakana zavređuju nezahvalnost umjesto priznanja, sine moj.”

*\*Isprika – izvinjenje*

*\* nakana – namjera*

**11. Navedi likove iz priče.**

1 bod

**12. A) Koji od likova je najiskusniji i najmudriji?**

1 bod

**B) Dokaži tvrdnju: napiši zašto misliš da je najmudriji?**

1 bod



- 13.** Prepiši rečenicu iz teksta koju možemo smatrati porukom (poukom) priče, u kojoj prepoznaješ poentu.

---

---

1 bod

- 14.** *“Draga moja”, reče joj, “ne bih bio s tobom tako blizak, da ti otrov nije izvađen. ... Čitao sam o sirotom seljaku, koji se sažalio polusmrzloj zmiji,... što je ležala pod živicom, pa ju je stavio u njedra, kako bi je zagrijao. Tek što se nezahvalnici vratila snaga, ugrize ona svog dobročinitelja i dobri, samilosni čovjek umre.”*

**A) Prepiši rečenicu u kojoj prepoznaješ oblik prezenta.**

---

1 bod

**B) U navedenoj rečenici podvuci glavnu rečenicu.**

*Da bi je zagrijao, stavio je zmiju u njedra.*

1 bod

- 15.** Popuni sljedeću tabelu koristeći se glagolima iz navedenog teksta i znanjem o prelaznosti glagolske radnje (glagolskom rodu).

	prelazni	
sažaliti se	reći	biti

3 boda

**16.** *Dječakov otac slušao razgovor, pa se umiješao.*

Riječi iz navedene rečenice poveži sa vrstom riječi tako što ćeš pored broja iz lijeve kolone upisati slovo iz desne kolone, kako je dato u primjeru 5.

- |             |              |               |
|-------------|--------------|---------------|
| 1. dječakov | a) imenica   | 1. _____      |
| 2. slušao   | b) zamjenica | 2. _____      |
| 3. razgovor | c) pridjev   | 3. _____      |
| 4. pa       | d) glagol    | 4. _____      |
| 5. se       | e) veznik    | 5. <u> b </u> |

2 boda

**17.** A) Odredi službu sljedećih riječi u navedenoj rečenici:

dječakov \_\_\_\_\_

razgovor \_\_\_\_\_

B) U kom padežu se nalazi riječ razgovor u navedenoj rečenici?

2 boda

**18.** *“Bolje ti je da šutiš”, odvrati dječak zmiji, “nezahvalnici lako pronalaze isprike!”*

Navedenu rečenicu napiši u obliku nepravog (indirektnog) govora.

1 bod





















**POPUNJAVA KOMISIJA ZA OCJENJIVANJE**

Ukupan broj osvojenih bodova na testu: \_\_\_\_\_

Ocjena: \_\_\_\_\_

**KOMISIJA:**

\_\_\_\_\_

\_\_\_\_\_

**GLAVNI OCJENJIVAČ:** \_\_\_\_\_

Dana \_\_\_\_\_ 2015. godine